

Delo - pravica in dolžnost

»Republika temelji na delu«. Tako je zapisano v ustavi italijanske republike. S temi besedami so člani ustavodajne zbornice dejansko izoblikovali natančen in vse državljane obvezujoč program ter postavili delo na sam vrh vrednot, veljavnih za sožitje v tisti organizirani družbi, ki ji pravimo država.

Prav je, da se na to spomnimo v teh dneh, ko proslavljamo 1. maj, se pravi, ko obhajamo praznik dela. Delo je v smislu republiške ustave pravica in hkrati dolžnost. Vsakdo ima torej pravico do zaposlitve in seveda do takih prejemkov od dela, da lahko skupno s svojo družino dostojno živi. Dolžnost družbe in države je, da tako uredita gospodarske in socialne razmere, da se bo načelo, vsebovano v republiški ustavi, tudi dejansko izvajalo v vsakdanjem življenju. To je tembolj pomembno v tem času, ko celotno družbo pesti huda gospodarska kriza in ko se zlasti mladim ne kažejo ali odpirajo najboljše perspektive.

Toda, kot smo dejali, je delo tudi dolžnost, kar pomeni, da je vsakdo dolžan biti koristen član družbe, v kateri živi, da mora s svojim delom prispevati k ustvarjanju skupne blaginje. Omenjeno ustavno načelo ne predvideva torej ne izkoriščanih ne izkoriščevalcev. Vsakdo mora na svojem delovnem mestu opraviti svojo dolžnost, na kar se danes žal pogosto pozablja in kar je tudi eden vzrokov gospodarske krize.

Prav je, da vsi praznujemo 1. maj, da obhajamo praznik dela, da se veselimo uspehov in zmag delovnega ljudstva, ki si je z boji in žrtvami priborilo v družbi mesto in vlogo, ki mu pritiče. Vendar se nam zdi, da bi v teh dneh morali — mimo upravičenih in nujnih zunanjih bučnih manifestacij — tudi vsi resno razmisliti, koliko smo sami prispevali ali prispevamo, da bo načelo republiške ustave zares postalo mesto in kri.

OB 40-LETNICI Osvobodilne fronte

Ni toliko važno, če je bila Osvobodilna fronta ustanovljena 26. aprila, kot trdita nekdanji voditelj krščanskosocialističnega sindikata Tone Fajfar in Josip Vidmar, ali 27. aprila, kot se da sklepati po državnem prazniku SR Slovenije, ali celo šele 22. junija, kot trdijo spet drugi zgodovinski viri. Važno je, da je prišlo s tem do globokega preloma v zgodovini slovenskega naroda, do preloma, ki je odločilno vplival na njegov nadaljni razvoj.

Težko je z zgodovinskega stališča točno ugotoviti, kdaj se je začelo v novejši slovenski zgodovini tisto čudno nepolitično in pasivno obdobje, katerega konec je pomenila ustanovitev OF in osvobodilni boj proti okupatorjem z vsem tistim, tako pozitivnim kot negativnim, krvavim, ki ga je prinesel s seboj. Naš velik pesnik France Prešeren je, kot vemo iz njegovih pesmi, že trpel od občutka te pasivnosti. Od Prešerna naprej pa takorekoč niti en sam slovenski izobraženec in kulturni delavec ni več v polni meri dojel potrebe in celo nujnosti, da se narod — in tako tudi slovenski narod — realizira tudi politično in se zave pomena narodne svobode. Zanimivo je, da se niti ugledni slovenski zgodovinarji preteklega in sedanjega stoletja do druge svetovne vojne niso zavedli, kako važno je, da se narod tudi politično uveljavi kot samostojna osebnost in skuša po svojih najboljših močeh uresničiti lepa gesla o svobodi v politično in ne samo kul-

turno stvarnost. In tega se niso zavedli niti tisti, ki so se šli politike. Znano je, kako je Edvard Kocbek v svojih uvodnikih v predvojni reviji »Dejanje« očitil slovenskim izobražencem, da nimajo čuta niti za politiko niti za socialne probleme in za gospodarstvo ter se skušajo uveljavljati samo na kulturnem ali boljše rečeno na literarnem področju kot na edinem torišču narodnega življenja. Najhujši greh slovenske izobražene plasti je videl prav v odtujenosti resničnemu narodnemu življenju in resničnim problemom, v nekakem abstraktnem idealizmu, hkrati pa materializmu, in svetovnonazorskem obračunavanju.

Streznjenje je prišlo z okupacijo 1941 in izraz tega iztreznjenja je bila tudi ustanovitev Osvobodilne fronte. Evropa se je nahajala tedaj sredi grozovitega spopada med totalitarnimi, fašističnimi silami, ki jih je povezovala in predstavljala os Berlin - Rim, in svobodoljubnimi silami, ki jih je tisti trenutek, aprila 1941, predstavljala v Evropi samo še oblegana Velika Britanija. Francija je bila že premagana in podvržena, delno okupirana. Narodi, ki so tudi že prišli pod udar fašističnih in nacističnih vojsk — in med njimi je bil tudi slovenski narod — se niso mogli zanašati samo na Anglijo in zgolj na hipotezo verjetnega bodočega spopada med Hitlerjevo Nemčijo in Sovjetsko zvezo. Vsakemu pametnemu in svobodoljubnemu Slovencu je

dalje na 2. strani ■

Craxi prodorno zmagal

Na vsedravnem kongresu Italijanske socialistične stranke je bil za glavnega strankinega tajnika potrjen poslanec Bettino Craxi. Skoraj vso zadnjo noč so delegati živahno razpravljali o predlogih, ki so se tikali določenih sprememb strankinega statuta, med temi zlasti o predlogu, naj se strankin tajnik neposredno izvoli na kongresu. Proti temu predlogu so odločno bili predstavniki manjšinskih struj, ki so se trudili, da predlog ne bi postal predmet glasovanja. Večina pa je vztrajala in pri glasovanju je predlog o spremembah statuta prodril z večino skoraj 70 odstotkov. Sledile so volitve novega tajnika, na katerih je za Craxija volilo 72 odstotkov delegatov, ostali pa so povečini oddali bele glasovnice. Na kongresu je torej stru-

ja tajnika Craxija prodorno zmagala. Po izvolitvi strankinega tajnika so delegati soglasno odobrili predlog volilne komisije o sestavi novega strankinega centralnega komiteja. V centralnem komiteju je 297 članov, od katerih 199 pripada večinski struji tajnika Craxija, 23 članov pripada struji bivšega tajnika De Martina in poslanca Achillija, 59 članov pripada struji Lombardija in Signorileja, devet članov pa pripada Mancinijevi struji. Tudi v centralnem komiteju ima struja tajnika Craxija nad 70 odstotkov predstavnikov. Z izvolitvijo novega centralnega komiteja se je tudi zaključil 42. kongres Italijanske socialistične stranke, ki se je bil začel v sredo prejšnjega tedna s poročilom tajnika Craxija.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 3. maja, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojano; 9.45 Veliki orkestri; 10.30 Nediški zvon, oddaja o Benečiji; 11.00 Mladinski oder: »Gnezdo sršenov«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 1.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 »220 Volt — ali ne vtikaj prsta v bližnjega vtičnico«; 15.00 Šport in glasba ter neposredni prenosi; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 4. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Skladbe slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Kulturni dogodki; 12.40 Slovenska imena naših krajev; 13.00 Poročila; 13.20 Letošnja revija »Primorska poje«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Tik tak; 14.30 Roman v nadaljevanjih — Grazia Deledda: »Golobje in jastrebi«; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Ansambel »Slavko Osterc« iz Ljubljane; 18.00 Kulturno pismo; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 5. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 11.30 Beležka; 11.35 Paleta orkestrrov; 12.00 Četrtekova srečanja; 12.30 Melodije od vsepovsod; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroci pojo; 14.30 Motivi z malega zaslona; 16.00 Mladi pisci; 16.15 Romantični trenutki; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Nov eplošče; 18.00 Slovenska dramatika po 45; 19.00 Petan: »Votli cekini«; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 6. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Svetovni dogodki v začetku stoletja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Naši zbori; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz zakladnice slovenske literature; 14.30 Roman v nadaljevanjih — Grazia Deledda: »Golobje in jastrebi«; 15.00 Nove plošče; 16.00 Slovenska literatura v Italiji; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci — Letošnja revija »Primorska poje«; 18.00 Dvignjena zavesa, gledališki trenutek doma in drugod; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 7. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovenska društva v Trstu in okolici; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 11.35 Paleta orkestrrov; 12.00 Dvignjena zavesa, gledališki trenutek doma in drugod; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pred mikrofonom; 14.45 Problemi slovenskega jezika; 16.00 Psihologija peršolskega otroka; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Deset abonmanjskih sezon tržaške Glasbene matice; 18.00 Kulturna rubrika Primarskega dnevnika; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 8. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 a ljubitelje operne glasbe; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Mešani zbor »Lojze Bratuž«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Kje je napaka?; 14.30 Roman v nadaljevanjih — Grazia Deledda: »Golobje in jastrebi«; 16.00 »220 Volt — ali ne vtikaj prasta v bližnjega vtičnico«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Slovenska imena naših krajev; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 9. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Sto let telesno kulturnega udejstvovanja med Slovenci na Tržaškem, Goriškem in v videmski pokrajini; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 11.35 Paleta orkestrrov; 12.00 »Nas anu zutra — danes in jutri«; oddaja o Reziji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Tomi na obisku; 14.30 Gremo v kino; 16.00 »Up naj vam bo zvest prijatelj, maestro!«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski zbori in vokalne skupine na ploščah; 17.30 Na goriškem valu; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Ob 40-letnici Osvobodilne fronte

■ nadaljevanje s 1. strani

moralo biti jasno, da so vsi demokratično čuteči ljudje v Evropi in tako tudi Slovenci poklicani, da po svojih močeh pomagajo poraziti fašizem in osne sile v boju za demokracijo, za svobodo narodov in pravičnost. To je bila politična in vojaška nujna, pa tudi stvar vesti. Pošten in inteligentni človek ni mogel križem rok čakati, kako se bo boj končal, kajti lahko bi se končal tudi z zmago demonskih fašističnih sil, ki so sklenile uničenje malih narodov, po katerih prostoru in biološkem potencialu so težile.

Osvobodilni boj je bil torej politična nujna, stvar pameti, pa tudi vesti. Vsak narod lahko v taki situaciji dokaže, da je živ in da hoče svobodo ter da je je vreden, samo s tem, da reagira, da se brani, da sprejme boj. Slovenski narod je z ustanovitvijo OF sklenil, da sprejme boj za svobodo, za zmago demokracije nad fašizmom, tiranstvom in rasizmom, za svojo rešitev. S tem je pretrgal stoletno obdobje politične pasivnosti, pod katerim je trpel, kot rečeno, že Prešeren in po njem vsi najboljši slovenski duhovi, ki pa si osamljeni in brez

Dvoboj v Franciji

Na nedeljskih predsedniških volitvah v Franciji noben kandidat ni prejel absolutne večine glasov. Zato bodo v skladu z volilnimi predpisi 10. maja ožje volitve, na katerih bosta nastopila kandidata, ki sta v nedeljo prejela največ glasov. Čez 2 tedna se bosta pomerila na ožjih volitvah dosedanji francoski predsednik Giscard d'Estaing in socialistični voditelj Mitterrand. Giscard d'Estaing je prejel osemindvajset odstotkov glasov, nekaj več kot 26 odstot. pa je prejel socialist Mitterrand. Golist Chirac je dobil 18 odstotkov, komunist Marchais pa nekaj manj kot 16 odstotkov.

Za izid ožjih volitev bo odločilna povezava med posameznimi strankami. Če hoče prodreti Giscard d'Estaing, morajo zanj glasovati golisti in ostale sredinske oziroma desničarske stranke. Če pa hoče prodreti socialistični kandidat Mitterrand, morajo zanj glasovati komunisti in še pripadniki drugih političnih strank. Opazovalci menijo, da bo izid volitev odvisen predvsem od stališča, ki ga bodo zavzeli volivci, ki so v nedeljo glasovali za kandidata na tako imenovani ekološki listi.

politične opore niso znali pomagati. Ustanovitev OF je napravila slovenski narod spet za političen narod, napravila ga je aktivnega, samozavestnega, bojevitega ter ga je politično prebudila. Napravila je konec ideologiji o stopitvi v »jugoslovanski narod«. Postal je iz zgolj kulturne in nazor-ske srenje spet političen, vojaški narod. S tem si je odprl vrata v aktivnejšo, zato pa tudi srečnejšo bodočnost. Štiridesetletnica OF nam daje priložnost, da se tega ne le na novo zavemo, ampak da to svojo odločenost tako kot celoten narod kot tudi slovenska manjšina v Italiji ki se vedno čuti del slovenskega naroda, tudi nanovo potrdimo in zaživimo.

—o—

VILJEM ČERNO
PREJEL ODLIČJE OF

V Ljubljani je bila v ponedeljek osrednja proslava ob 40. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte. Slavnostni govor je imel predsednik republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Mitja Ribičič. V svojem govoru je opozoril na temeljne smernice Osvobodilne fronte, ki je pričela z oboroženim uporom proti fašizmu in nacizmu. Svoj govor pa je zaključil z mislijo, da so v času, ko tudi preko Slovenije in Jugoslavije vihrajo viharji, korenine mladega drevesa, ki je tako široko razpelo svojo krošnjo, zasidrane globoko v slovenskih srcih in da je ni sile, ki bi mogla premagati jugoslovanske narode, če bodo poleg svoje spoštovali tudi svobodo drugih, če bodo enotni in združeni, če se bodo zavedali, da so tudi danes potrebne temeljne točke Osvobodilne fronte zaradi sedanjih in prihodnjih preizkušenj trdnosti slovenskega in jugoslovanskih narodov.

Na slovesni proslavi, ki je bila zvečer v Cankarjevem domu, je o pomenu Osvobodilne fronte spregovoril Josip Vidmar, častni predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Mitja Ribičič pa je izročil 30 priznanj Osvobodilne fronte. Med odlikovanci sta iz zamejstva prof. Viljem Černo iz Benečije ter Feliks Wieser s Koroškega.

Avtocesta skozi Karavanke

Izvršni odbor Evropske gospodarske skupnosti bo sklenil predlagati ministrskemu svetu Deseterice evropskih držav, naj pristane na pogajanja, da bi Avstrija prejela finančno pomoč za izgradnjo avtoceste po lastnem ozemlju, ki bi povezala Grčijo in Zahodno Nemčijo po jugoslovanskem ozemlju. V tej zvezi velja omeniti, da se je že pričela gradnja predora skozi Karavanke.

Izvršni odbor Evropske gospodarske skupnosti namerava baje predlagati, naj

finančna pomoč Avstriji za izgradnjo avtoceste znaša kakih 65 milijard lir. Ministrski svet Deseterice evropskih držav bo predlog proučil na prihodnji seji, a bo hkrati po vsej verjetnosti vzel v poštev možnost, da bi italijanske dežele, ki bi imele škodo od izgradnje omenjene avtoceste, prejele kako protidajatev. Ko bo avtocesta zgrajena po avstrijskem in jugoslovanskem ozemlju, se bo velik del prometa z Grčijo drugače preusmeril, saj bodo Benetke in Trst od tega prometa dejansko odrezani.

Oton Habsburg in Evropa

Oton Habsburg, sin zadnjega avstrijskega cesarja Karla, je končno govoril v Trstu (4. aprila letos). S svojim nastopom je hote ali ne hote pripeval k zaostritvi ideoloških stališč v posameznih političnih tokovih Trsta, čeprav se je njegov poseg nanašal v bistvu na znani Načrt za Trst, ki ga je župan Cecovini pred časom predložil v Evropskem parlamentu in kjer je bil soglasno sprejet.

Oton je prav tako kot Cecovini poslanec v Evropskem parlamentu v Strassburgu. Izvoljen je bil lansko leto na Bavarskem in sicer na listi krščansko-socialne stranke, ki jo vodi znani bavarski gromovnik Franz Josef Strauss in je znana po svoji konservativnosti. Njegovo izvolitev v Evropski parlament je skušalo preprečiti zahodnonemško socialdemokratsko in liberalno časopisje, pa tudi sami socialdemokratski politiki, ki so ga označevali z vzdevki kot »rasistični pisun« ter »reakcionar najslabše vrste« (tz. München 14. marca 1979), kar pa vendarle ni preprečilo Otonove izvolitve.

Toda tisto, kar draži tk. napredni tabor, ni ime Habsburg, ki nam priključuje v spomin stoletja fevdalnega sistema. Konec koncev je tudi sam vodja komunistične italijanske stranke markiz Berlinguer, pa se nihče nad tem ne spotika. Napredni tabor tj. socialdemokratsko, socialistično, komunistično stranko ter različne revolucionarne skupine motijo Otonova politična stališča, ki niso samo konservativna, temveč tudi protimarksistična in protisovjetska; v bistvu program bavarske krščansko-socialne stranke.

Stališča, ki niso niti tako zelo reakcionarna, če jih nekoliko nadrobneje preučimo. V prvi vrsti gre za ostro nasprotovanje brezpogojni »Ostpolitik«, kot jo je začel zahodnonemški kancler Willy Brandt in se ji je, s svojimi potovanji po vzhodnoevropskih državah, priključil celo msgr. Casaroli iz Vatikana. »Ostpolitik« je zajemala predvsem odobravanje velikih in dolgoročnih kreditov vzhodnoevropskim komunističnim državam, ki so jih resnično do kraja izkoristile. V zameno naj bi omehčale svoj notranji režim ter nudile prebivalstvu več svobode, sprostile potovanja na Zahod ter dovolile svobodno kroženje novic. Toda ničesar od tega niso izpolnile, temveč celo zaostriale svoje razmere, kljub sklepom znane konference v Helsinkih (na katero se nihče več ne spomni). Od Zahoda prejeto tehnologijo pa uporabljajo za idejno in vojaško osvajanje novih področij v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki, predvsem Sovjetska zveza (Afganistan) ter Vzhodna Nemčija in Kuba. Bavarska krščansko-

socialna stranka pravi k temu: nobenih kreditov in popuščanj več nasproti evropskemu Vzhodu, ako ni konkretnih protiukrepov z njegove strani.

Naslednja postavka Otonovega programa je ostra kritika gospodarstev v komunističnih deželah ter njihove stalne krepitve vojaškega stroja, ki v resnici ogroža svetovno ravnovesje (vdor sovjetskih čet na Ogrsko 1956, na Češkoslovaško 1968 in sedaj v Afganistan). Marksističnim gospodarstvom prerokuje dokončen zlom oz. splošen bankrot, ker se ne ravna po gospodarskih zakonitostih. Temu nasproti zagovarja socialno tržno gospodarstvo ter njegovo krepitve.

Tretja postavka Otonovih prizadevanj pa je delovanje za združeno Evropo, od Atlantika do Urala, seveda s predpostavljanim poprejšnjim izhodišč. Ta združena Evropa naj bi slonela na krščanski idejni podlagi, ki je bila dana s pokristjanjevanjem na začetku srednjega veka. Iz te krščanske Evrope so se širile ideje napredka tudi na druge celine in zagotovile Evropi prvenstvo na svetu. To pa zato, ker kljub zmedam, pomotam ali zlorabam noben drugi nazor oz. verovanje ne zapoveduje tolikšne zavzetosti do sočloveka, ne opozarja v takšni meri na človekovo vest in osebno odgovornost ter na dobrodelnost pa tudi na človekovo krivdo, v primeri s krščanstvom.

Te ideje so seveda popolnoma nasprotne utopičnim in sanjskim predstavam o popolni enakosti, skupni lastnini tovarn in utopičnemu zaupanju v znanost, ki bo odrešila vse človekove težave (da mu ne bo treba niti več verovati v Boga), samo razviti da jo je treba do popolnosti. Ideologija, katere uresničitvi se doslej nismo ni-

ti najmanj približali. Tudi v tistih deželah ne, kjer je že pred pol stoletja zmagala revolucija, ker je oklicala podobne ideje.

Seveda pa je v ozadju teh idej, ki se na prvi pogled zdijo samo akademske, tudi boj za politično prevlado tj. za oblast. Odtod tako srditi idejni in propagandni spopad med različnimi tabori, predvsem konservativnim in progresivnim.

Zanimivo je, da se je zahodnonemška socialna demokracija v boju proti Otonovi kandidaturi za Evropski parlament poslužila nacistične taktike, vendar z nasprotnim predznakom. Oznake »Rasist« ter »Antisemit« (da bi pritegnili v kampanjo tudi tisk, čigar lastniki so Judje, npr. Washington Post, Weltwoche itd.) ter ustrezne karikature je prinašalo nacistično glasilo »Völkischer Beobachter« (dec. 1938). Isti list (20. aprila 1938) je objavil tudi tiralico za Otonom (izdano od dunajskega sodišča), ker je v Parizu opozarjal navadni zahod na posledice nemške zasedbe Avstrije. Bojno glasilo pripadnikov SS »Das schwarze Korps« iz leta 1939 je Otona označevalo kot »cesar Srednje Evrope«. List »Der Stürmer«, ki ga je izdajal poznani nacist Julius Streicher, pa je objavil pomenljiv pamflet (aprila 1938), v katerem pripisuje Habsburžanom judovsko kri in kriv nos ter se poziva na znanost, ki da potrjuje, kako kri ustvarja človekove dobrine in kako so pripadniki z judovsko krvjo duhovno in moralno izrojeni. Izdajalska kri pa da je nagnila še Otonovega očeta Karla, da je sredi prve vojne preko svojega svaka Siksta sporočil Francozom svoje soglasje za ponovno priključitev Alzacije in Lorene k Franciji.

Z Otonovimi stališči, ki so v nekaterih pogledih preveč konservativna, se ne bi mogli vedno strinjati. Tudi s tem ne, da se gibanje, ki mu pripada, ne zavzema dovolj jasno za pravice

dalje na 6. strani ■

Nova številka Jambora

Nova, šesta številka skavtskega glasila Jambor je ubrana na Veliko noč, čemur je posvečena rubrika Duhovna misel. V spisu z naslovom »Velikonočna pridiga pri večerni službi božji od Velike sobote na Veliko nedeljo« beremo: »Kristusovo vstajenje se ne tiče samo njegovih neposrednih učencev, živelih pred skoro dva tisoč let; Kristusovo vstajenje je stvar vsega človeštva, vsega živega v vesolju, tudi nas ... Toda ali se nam Kristus še javlja? Ali se nam je res javil vstali Kristus?« Na to vprašanje odgovarja oče Dimitrij Dudko, katerega besede je prevedel Dobrosrčni Jastreb: »Nekoč, ko se je Kristus pokazal apostolom, med njimi ni bilo učenca po imenu Tomaž.

In ko so mu povedali, da se jim je prikazal Kristus, je on rekel: »Dokler ne vidim, ne verujem«. Drugič se je Kristus prikazal, ko je bil med njimi tudi Tomaž. Ko je ta videl svojega vstalega učenika, je končno veroval. Kristus mu je rekel: »Ti si veroval, ker si videl, a blagor tem, ki niso videli, pa so verovali«. Glejte, mi s svojimi fizičnimi očmi pač ne vidimo. A verujemo?« Ali smo mi tisti blaženi ljudje, ki jih je Kristus pohvalil?«

Visoki Jastreb je napisal uvodnik z naslovom »Dobra dela (in še kaj)«, v katerem izraža misel, da naj bi dobra dela vzgajala pri mladih čut, da vsi spadamo v neko skupnost in da v tej skupnosti moramo tudi kaj narediti za dobro celotne družbe.

Mak se v članku »Zid med nami« pritožuje, da nimamo več dialoga s sočlovekom. Kdo je tega kriv? — se sprašuje. Vsakdo pravi, da je tega kriva družba. Toda družba smo vendar mi. Vedno več je ljudi, ki se čutijo osamljene. Ali je tudi to posledica molka? Če ne govoriš, si ne moreš ustvariti novih prijateljstev, pa tudi starih ne boš dolgo obdržal. ... Ne poznamo se, ker ne govorimo med seboj.

V tej številki Jambora najdemo še več drugih zanimivih in pomembnih člankov, pa tudi take, ki so poleg miselne zanimivosti prežeti s humorjem. Tak je npr. dnevnik Visokega Jastreba. Nekateri prispevki pa se lotevajo tudi zelo resne problematike, kot npr. odnosa mladih in zlasti seveda skavtov do splava. Mesečnik prinaša tudi nekaj literarnih prispevkov, kot npr. Mirtino pesem »Razkošje pomladanskih barv«.

Trg Antona Janežiča v Celovcu

Mestni svet Celovca je sklenil poimenoovati trg pred slovensko gimnazijo na cesti v Žrelec (Ebentalerstrasse) po znanim slovenskem kulturnem in prosvetnem organizatorju Antonu Janežiču, ki je deloval v drugi polovici preteklega stoletja v Celovcu, kjer je izdajal več listov in bil med glavnimi podporniki takrat ustanovljene Mohorjeve družbe. Celovec je bil takrat za nekaj desetletij središče slovenske kulturne in prosvetne dejavnosti.

Nedvomno bo ta poteza pripomogla k večjemu razumevanju med obema narodnima skupinama na Koroškem, ker se zdi, da je s tem prebit let nemškonacionalnega

odpora in sanj o edino nemškem Celovcu. Ukrep pa predstavlja tudi novo izhodišče za boljše razumevanje in sodelovanje s Slovenijo, katerega je bremenilo prav to nemškonacionalno potvarjanje zgodovine

Primer, ki sproža tudi na Primorskem soočenje s podobnim vprašanjem. Bo tudi v Trstu pri poimenovanju ulic in trgov prišlo do upoštevanja slovenske sestavine tržaške stvarnosti ali pa se bo mesto pod sedanjo upravo z romantičnimi idejami o Trstu kot braniku latinske kulture, zadnji utrdbi italijanstva in obrambi poslednjega »roba Istre« zapiralo v vedno večjo izolacijo?

Zaskrbljenost v Bregu zaradi hitre ceste

Dolinski občinski svet je na svoji zadnji seji v glavnem razpravljaval o izvršilnem načrtu tako imenovane hitre ceste iz tržaškega pristanišča čez ozemlje dolinske občine na Kras. Trenutno je na razpolago denar samo za dva odseka, in sicer od 7. pomola do Sv. Ane ter od tovarne Velikih motorjev čez polja Borštanov in Ricmanjev proti Katinari, tako da se sploh ne da predvidevati, kdaj bo cesta v celoti končana in usposobljena za promet. Poleg tega je odprtih še mnogo tehničnih problemov, med temi predvidena speljava ceste nad strehami hiš v Lakotiščah, kar upravičeno razburja prizadete.

Vsa ta problematika in zaskrbljenost zaradi razlaščenja je prišla na dan na omenjeni seji občinskega sveta. S te strani sta jo posebno osvetlila svetovalca Slovenske skupnosti Mahnič in Tul. Kaže, kakor da

JURJEVANJE VOLČIČEV

V Mačkoljah je bilo v nedeljo, 26. t.m. jurjevanje volčičev in veveric, ki so najmanjši člani skavtske organizacije. Prisotnih je bilo nad 130 otrok. V organizacijo je vstopilo nad 50 novih članov. Prihajajo iz: Devina, Mavhinj, Kontovela, Repentabra, Opčin, Mačkolj, Sv. Ivana, Rojana, Škedenja in Sv. Jakoba. Novi volčiči in veverice, tisti, ki so tokrat samo ponovili svojo obljubo in njihovi voditelji so se ob 11. uri zbrali pri sveti maši, ki jo je daroval mačkoljanski župnik gospod Vončina. Po maši so bile obljube najmanjših članov organizacije, ki sta jih sprejemala načelnika Vinco Ozbič in Nadja Maganja. Voditelji so za prve popoldanske ure pripravili tudi Veliko igro, med katero so mali člani skavtske družine lahko pokazali, kaj so se naučili na sestankih. Ob 16.30 pa so se vsi prisotni skavtje, njihovi starši in nekateri drugi prijatelji mladine, zbrali ob tabornem ognju, ki je izgorel ob prepevanju, uprizorjanju škečev in pripovedovanju smešnic. Razšli so se, potem ko so v krogu zapeli že običajno poslovilno »Pesem slovesa«.

ni bilo v teh dvajsetih letih odtujenega dovolj ozemlja, s čimer je bil zaden resen udarec tudi razvoju kmetijstva, nad kritičnim stanjem katerega danes vsi tožimo od Kmečke zveze do političnih strank. Hitra cesta bo še eden takšnih težkih udarcev našemu kmetijstvu, našemu teritorju, celotni občinski skupnosti in zlasti še njeni slovenski komponenti. Zaradi teh razlogov in ker so bili občani že od vsega začetka postavljeni pred izvršeno dejstvo, so svetovalci Slovenske skupnosti glasovali proti izvršilnemu načrtu odseka od tovarne Velikih motorjev proti Katinari.

Občinska uprava in župan sta odobritev načrta tega odseka opravičevala z razlogi javne koristi in da bo strogo pazila, da se bodo spoštovali postavljeni pogoji. Poleg svetovalcev KPI in PSI so za sklep glasovali še svetovalci DC in socialdemokrat.

Na isti seji so svetovalci SSK dali upravi razna priporočila in postavili razna vprašanja. Svetovalci Sergij Mahnič je opozoril na škodo v vinogradih zaradi slane in neurja v zadnjih dneh. Zato je potrebno, da občina uradno javi deželi nastalo škodo.

de zaradi vremenske ujeme. Branko Slavec je spomnil, da številni ljudje iz mesta odlagajo odpadke ob cestah v občini, za kar je potrebno večje nadzorstvo. Upravo je nadalje opozoril, da so v Mačkoljah odtočni kanali ob cestah zamašeni, zato voda od deževnih nalivih dere čez vrtove in povzroča škodo. Svetovalci Tul je vprašal, kaj je občinska uprava naredila in kaj namestitev storiti v zvezi z jahalno šolo zraven Gledališča Prešeren v Boljuncu na zemljišču, ki je po regulacijskem načrtu določeno za potrebe kulturnega centra.

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu bo v ponedeljek, 4. maja, govoril dr. Rudolf Trofenik iz Münchna o slovenističnih delih v svoji založbi. Začetek ob 20.15.

NATECAJ TRŽASKE POKRAJINE

Predsednik tržaške pokrajine obvešča, da je razpisan natečaj za izdelavo načrta o izvedljivosti sistema za zajemanje in razpeljavo vode za namakanje kmečkih področij na ozemlju tržaške pokrajine v obliki zakupa - natečaja na osnovi najvišje cene Lit. 30.000.000. Interesenti naj pošljejo svoje prošnje na kolkovanem papirju na upravo tržaške pokrajine (Trst, ul. Geppa 21) do 12. ure 20. maja 1981.

Zaključena revija »Primorska poje«

»Prav tu na Trbižu smo se zbrali, v tem kraju, kjer koroški rojak stisne roko Gorncu in Primorcu, tu, kjer se srečujejo tri kulture slovanskih, germanskih in romanskih narodov« je dejal na začetku svojega govora Salvatore Venosi na zaključnem koncertu revije Primorska poje, ki je bila prvič v Kanalski dolini. S tem koncertom se je tudi zaključila letošnja serija koncertov, na katerem so nastopali zbori iz domovine in zamejstva.

Profesor Salvatore Venosi, ki se že dolga leta ob rami župnika Maria Gariupa in drugih bori na tem koščku slovenske zemlje za najelementarnejše pravice svojih rojakov in je torej med tistimi, ki so duša na-

rodnemu preporodu Kanalske doline (med drugim je tudi član deželnega tajništva Slovenske skupnosti) je nadaljeval: »Nismo še pozabili na lepe trenutke, ki smo jih pred mesecem doživeli na podobnem pevskem srečanju »Koroška poje« v Domu glasbe v Celovcu, ko imamo spet na tem koščku koroške zemlje prav tako pomembno pevsko prireditve.« Venosi se je v nadaljevanju spomnil zaslužnih mož, ki so v tej dolini ohranjali naš jezik z velikimi žrtvami. Navedel je zdravnika Alojzija Dolharja, nadškofa Sedeja, Lojzeta Bratuža, Mirka Fileja, župnike Kuharcka, Cesarnija, Staniča, Matevžiča, Monkarja, Viktorja Kosa, Rafka Premrla in Jožeta Simica.

Zaključil pa je s stavkom, ki ga je na koroški reviji Koroška poje izrazil avstrijski državni predsednik Kirschlaeger, ko je dejal »Koroška naj vedno poje«; prav tako je dejal Venosi, naj velja za nas geslo »Primorska naj vedno poje«.

Med gosti pa smo lahko našli vrsto uglednih kulturnih osebnosti in predstavnikov upravnega in političnega življenja. Naj omenimo le predsednika deželne sveta Collija, trbiškega podžupana Jožefa Kravino, generalnega konzula SFRJ Cigoja, števerjanskega župana Stanislava Klanjščka, predstavnika SZDL iz Ljubljane Danila Turka, tajnika Slovenske skupnosti Marjana Terpina, predsednika SKGZ Borisa Raceta, predsednika PEN kluba Bogdana Počučnika in seveda vrsto drugih.

Moremo reči, da je uspeh tega koncerta v Kanalski dolini v prvi vrsti sad dolgoletnih naporov in žrtev prav takih ljudi kakor sta neustrašna pobudnika Venosi in župnik Gorjup, katerima gresta vsa naša solidarnost in priznanje.

Proslava OF v Kulturnem domu

V nabito polni dvorani Kulturnega doma je bila v nedeljo, 26. t.m. proslava 40-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte. Proslavo so priredile Slovenska kulturno gospodarska zveza, Vsedržavno združenje bivših deportirancev, Vsedržavna zveza partizanov Italije, Vsedržavno združenje političnih preganjancev protifašistov, Zveza vojnih invalidov in Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja na Tržaškem ozemlju. Neva Lukeš je po kratkih uvodnih besedah, v katerih je orisala pomen prireditve, pozdravila številne predstavnike političnih strank, organizacij in društev. Nato je spregovoril bivši partizanski komandant in komunistični poslanec Lizzero, ki je v italijanščini govoril o pomenu ustanovitve OF, o boju, ki so ga partizani vodili proti okupatorjem, ter dejstvo, da so se v OF vključili tudi drugi narodi, med temi Itali-

jani. Del svojega govora je Mario Lizzero-Andrea posvetil tudi današnjim časom in težavam ter odnosom med italijansko večino in slovensko manjšino.

Boris Race-Žarko, pa je v svojem govoru najprej opisal okupacijo slovenske zemlje, očrtal nastanek in razvoj ter delo OF. Tudi ta se je ob koncu svojega govora navezal na današnje stanje v matični domovini ter v zamejstvu. Po pozdravnih pismih Komunistične stranke Italije in socialistične stranke je bil kulturni del proslave, pri katerem so sodelovali Mladinski zbor Glasbene matice, Moški pevski zbor »Vasilij Mirk« s Proseka-Kontovela, mezosopranistka Nora Jankovič in pianistka Neva Merlak, violinist Črtomir Šiškovič, člana Slovenskega stalnega gledališča Mira Sardoč in Stane Starešinič ter italijanski recitator Piero Panizzon.

Odložena izvolitev odbora KZE

Pretekli teden se je v občinski palači v Gorici sestala 50-članska skupščina Krajevne zdravstvene enote, točno mesec dni po izvolitvi. Po uvodnih formalnostih glede izvoljivosti članov, bi moralo slediti imenovanje oz. izvolitev predsednika in ožje-

ga odbora, vendar do tega ni prišlo, ker so večinske stranke (KD, PSI, PSDI, PRI in SSK) podprle predlog Dina Marocca, naj se izvolitev odloži, proti predlogu pa so se izrekli člani KPI in MSI. To je bilo sicer pričakovati, ker očitno med strankami, ki trenutno tvorijo koalicijo na pokrajini in v goriški občini ni prišlo do dogovora, kdo naj bo predsednik in katere stranke naj bodo prisotne v odboru. Preverjanje med strankami ni torej dalo zaželenega rezultata in tako se bo morala skupščina ponovno sestati, da izvoli vodstvene organe. Kot znano, se za predsedniško mesto potegujeta dva kandidata: demokristjan Martina in socialdemokrat Esposito. Stranka KD zagovarja stališče, da je po zadnjih volitvah že precej popustila, zlasti pri sestavi občinske in še posebej pokrajinske uprave, kar bo tudi držalo. Socialdemokrati pa trdijo, da so premalo zastopani na pokrajinski ravni, to pa verjetno ne bo držalo. V pokrajinskem merilu ni ta stranka tako močna, da bi lahko zagovarjala neko višje vodstvo; je že res, da so v Gorici med »vladnimi« strankami na drugem mestu, v

pokrajini pa imajo samo enega svetovalca, tako kot SSK ali republikanci; v skupščini KZE od 50 članov imajo štiri svetovalce, od katerih je eden celo liberalec, ki jim je bil »poklonjen« ob teh volitvah. Dosti se govori o njihovem zavezništvu s socialisti, ki so v pokrajinskem merilu močnejši in ki so na pokrajini dosegli predsedniško mesto, na goriški občini pa »izmaknili« socialdemokratom prestižno mesto podžupana in odbornika za javna dela. V zdravstveni enoti imajo pet članov, Krščanska demokracija pa celo dvajset; razmerje je torej 20 proti 3 socialdemokratom. Zahtevati predsedniško mesto v teh pogojih ni verjetno najbolj logično; da bi socialisti zaradi svojih »zaveznikov« pristali na krizo v občini Gorica in na pokrajini, pa je spet malo verjetno. Pogajanja ne bodo vsekakor lahka. Prva seja skupščine ni dala torej nobenih rezultatov. Naj ob tem povemo, da je v skupščini KZE tudi predstavnik Slovenske skupnosti in sicer Miro Gradnik, ki je na prvi seji pozdravil tudi v slovenščini in se izrekel za odložitev seje. Za njim je v slovenščini pozdravil tudi Andrej Jarc od KPI. Predvidevajo, da bo prihodnja seja v prvi polovici maja; mogoče bodo tajniki strank do tokrat našli ustrežno rešitev, da bo odbor lahko začel delovati.

Hudo prizadeto kmetijstvo

Lepo, sončno in toplo vreme v začetku pomladi je dobro obetalo; češnje in druga sadna drevesa so cvetela kot že dolgo let ne in vse je kazalo, da bo letos izredno dobra letina; pa je na velikonočno jutro pritisnil sever, temperatura se krepko znižala in slana je resno oškodovala veliko sadovnjakov, vinogradov in drugih poljščin. Najbolj so bila prizadeta nižinska območja v goriški pokrajini, zlasti na področju Krmina in drugih bolj izpostavljenih in vlažnih nižinskih predelov. Slana je uničila v nekaterih krajih celotne nasade, v drugih nekoliko manj, vendar bi lahko rekli, da je škoda nad 50-odstotna, ponekod pa je ta odstotek še večji. Nekateri zgodnje vrste trt so že imele lepe, dolge poganjke, ki jih je pozeba močno prizadela, tako da v določenih predelih sploh ne bo trgatve ali pa bo ta zelo skromna. Kmetijski strokovnjaki so v naslednjih dneh že ugotavljali posledice te spomladanske ujme, a šele čez nekaj časa bo možno imeti točne podatke, na podlagi ugotovitve učinka mraza in različne stopnje rasti posameznih vrst trte. Veliko škodo so kmetovalci utrpeli tudi na področju jugoslovanskih Brd, kjer so poleg vinogradov močno prizadeti tudi nasadi češenj in drugega sadja. Nenaden mraz, ki je torej oškodoval veliko količino sadja in vinogradov, je povzročil ogromno škodo in je zato potrebno, da dežela ali država priskoči prizadetim na pomoč z nakazilom potrebnih prispevkov, ki bodo prišli verjetno šele prihodnje leto. Kmetijske organizacije so že obvestile deželno odborništvo za kmetijstvo, ki bo moralo primerno ukrepati, saj je kmetijstvo, vsaj v goriški pokrajini, še vedno eno glavnih produktivnih dejavnosti.

Posvet o kulturnih dobrinah na Goriškem

Pod pokroviteljstvom in v organizaciji goriške pokrajinske uprave bo v Attemsovi palači v Gorici študijski posvet o kulturnih dobrinah na Goriškem. Predviden je začetek z uvodnim govorom ministra za kulturne dobrine Odda Biasinija, s posegom deželnega odbornika za kulturo Daria Barnabe, uvodno poročilo pa bo imel univ. prof. in zgodovinar Sergio Tavano. Namen tega posveta je seznaniti javnost s kulturnimi in zgodovinskimi spomeniki na območju širšega goriškega prostora, z arhivskim in muzejskim gradivom; specifično bodo obravnavali stanje posameznih spomenikov in možnosti ustrezne zaščite in obnove številnih kulturnih spomenikov na goriškem ozemlju. Na simpoziju bo sodeloval tudi znani slovenski umetnostni zgodovinar Emilijan Cevc, ki bo predaval o kulturnih spomenikih v Posočju. Bianca Scarfi bo govorila o arheoloških najd-

bah, Gino Pavan o nadzorništvo spomeniškega varstva, Marcello Finazzi o knjižnicah, Mario Stanisci in Maria Iona o arhivih; govoril bo tudi pokrajinski odbornik Marino De Grassi o muzejih. Sledila bodo poročila, ki jih bodo podali Guglielmo Coronini o Gorici, Luisa Crusvar in Vanja Strukelj o Trziču in okolici, o posoških kulturnih spomenikih pa Emilijan Cevc. Posvet se bo zaključil s posegom nekaterih strokovnjakov (Mario Roberti, Giuseppe Bergamin in Maddalena Malni Pascoletti), ki bodo obravnavali kulturno in zgodovinsko preteklost Gradeža, Krmina in Brd ter Gradišča in Furlanije. Kot rečeno, je posvet organizirala pokrajinska uprava v Gorici, ki v zadnjih časih posveča vedno večjo pozornost

—o—

NAGRADA »VSTAJENJE« IN »ČERNETOV SKLAD«

V Trstu je bilo v ponedeljek, 27. t.m., dvojno pomembno kulturno slavje. Društvo slovenskih izobražencev in odbor Sklada »Dušana Černeta« sta priredila svečano podelitev literarne nagrade »Vstajenje« in nagrado iz »sklada Dušana Černeta«. Prva nagrada je bila letos podeljena prof. Pavletu Merkušju za knjigo »Slovenska plemiška pisma«; s temi pismi je Merkuš odkril del tržaške slovenske zgodovine in na novo osvetlil dosedanje mnenje slovenskih zgodovinarjev o rabi slovenščine v daljni dobi.

Nagrada iz »sklada Dušana Černeta« pa je bila letos podeljena Zvezi cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem. Nagrada, poimenovana po rajnem časnikarju in javnem delavcu Dušanu Černetu, pomeni priznanje za prizadevanja na narodno obrambnem polju, v skladu s statutom, ki pravi, da so pri tem vodilna načela slovenstvo, krščanstvo in demokracija.

20-letnica tekmovanja »Seghizzi«

Letos poteka dvajset let od prvega nastopa na pevskem tekmovanju »C. A. Seghizzi«, katerega pobudnik je bil istoimenski goriški zbor. Prvo leto je bilo tekmovanje bolj krajevnega značaja, naslednje leto so sodelovanje raztegnili tudi na druge dežele, potem pa je tekmovanje postalo pravo mednarodno srečanje raznih pevskih skupin iz vse Evrope. Letos računajo, da bodo v Gorici nastopili tudi zbori izvenevropskih držav in sicer filipinski študentje iz Manile ter ženski zbor iz Argentine. Vsekakor se je letos prijavilo kar 61 zborov, vendar je moralo vodstvo zbora to število omejiti zaradi finančnih in organizacijskih zmogljivosti; dejansko bo na letošnji dvajseti, jubilejni izvedbi sodelovalo 27 zborov iz trinajstih držav; poleg dveh

omenjenih bodo nastopili zbori iz Sovjetske zveze, Švedske, Finske, ostali pa so že tradicionalni gostje goriškega tekmovanja, in sicer Jugoslavija, Bolgarija, Češkoslovaška, Madžarska, Poljska, Nemčija, Španija in Italija. Iz Jugoslavije se bo tekmovanja udeležil mešani zbor »Consortium musicum« iz Ljubljane; nekaj zborov bo tudi iz naše dežele, škoda da ni med temi tudi kakega slovenskega zbora. Mednarodno komisijo bo sestavljalo 14 članov, med katerimi je osem inozemcev; kot že več let, bo žirija razdeljena na dve skupini za ocenjevanje nastopajočih. Predsedoval bo znani italijanski skladatelj Goffredo Petrasi, zastopnik Jugoslavije bo slovenski skladatelj in strokovnjak Lojze Lebič, direktor Glasbene akademije iz Ljubljane.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Izšla je sedma številka Pastirčka

Začenja se z lepo napisanim člankom o »drugem evangelistu«, namreč o svetem Marku. Iz kratkega članka zveemo o tem evangelistu več kot iz marsikatero dolge razprave o evangelistih.

Stran dopolnjuje Slomškov citat o slovenskem jeziku. Tudi ta citat je javnosti takorekoč neznan, zato si ne moremo kaj, da ga ne bi ponatisnili v celoti. Glasi se: »O ljubi, lepi in pošteni slovenski jezik! S teboj sem prvič klical svojo ljubeznivo mater in dobrega očeta; v tebi me je mati učila moliti in spoznavati Boga; tebe hočem hvaležno spoštovati in te ohraniti kot najdražji spomin na svoje starše. Kot hvaležen sin svoje ljube matere želim, naj bi bila slovenska moja poslednja beseda, prav kakor je bila slovenska moja prva.« Uredništvo želi, da bi se teh Slomškovih besed naučili mali bravci Pastirčka na pamet.

Na katehetski strani je objavljena pristrčna in lepa zgodnica za otroke »Pregnana žalost«, žal brez podpisa. Lahko bi bila prišla tudi izpod peresa odličnega mladinskega pisatelja. Dve strani zavzema rubrika »Rišemo, pišemo, učimo se s Pastirčkom« z domiseljnima velikonočnima slikanicama za dopolnjevanje in barvanje. Ljuba pa je napisala daljši članek o mednarodnem letu prizadetih, ki je objavljen v rubriki »Spoznajmo

svet in ljudi!«, namenjeni otrokom v višjih razredih. Kazimir Humar je prispeval članek »Mogočen praznik naše mladine«, ki poroča o koncertnem nastopu mladih pevcev v Kulturnem domu v Trstu. Marija Perat pa se spominja v članku goriškega slovenskega skladatelja prof. Emila Komela, ki je veliko napravil za glasbeno vzgojo na Goriškem. Lani je minilo dvajset let od njegove smrti. Članek spremlja njegova fotografija.

Ta številka Pastirčka prinaša tudi kar precej izvornih pripovednih in pesniških prispevkov. Zora Saksida je napisala »Pesem o vetru«. Ivanka Zavavlav je prispevala pesem »Sveti dan velikonočni«, Ljubka Šorli pa sodeluje s pesmijo »Kdo dal mi bo roko«, ki izraža hrepenenje po dobroti in človeški vzajemnosti. Anamarija Zlobec, ki jo poznamo kot redno sodelavko Pastirčka, je napisala za to številko pristrčno zgodbo o bolni deklici »Ošpice v gosteh«, Hinko Močnik pa razlaga malim bravcem »Kako prede pajek svojo mrežo«. Zaključuje se v tej številki toplo napisan dialog med Jezusom in Marijo »Marija pod križem«, ki ga je s čutom za psihološke odtene in čustva napisal šolar Massimo Ferluga iz tretjega razreda srednje šole »Ivan Cankar« v Trstu. Iz istega razreda je Kristina Hmeljak, ki je objavila lepo in nežno »Premišljevanje ob sončnem zatonu«. V njem je zapisala med drugim: »Tako je vsak otrok, ki se rodi, sonce, ki vzide. Če ga ne pustimo živeti, je kot da bi hoteli ustaviti sonce. S tem ne škodujemo samo otroku, ampak tudi drugim, ki ostanejo v temi in so en dan brez sonca«. Sle-dijo še ugankarski kotiček, rubrika »Janina pošta«, v kateri Jana kramlja z mladimi dopisniki, in pristrčna pisma oziroma dopisi otrok, ki opisujejo svoje doživljanje in okolje, ali pa jih upodabljajo v risbica. Pastirček pa objavlja na zadnji platnici na notranji strani tudi napev na pesmico Ljubke Šorli »Kukavici«. Napev je zložil Ivan Bolčina.

KNJIGA O SLOVENCIH IZŠLA V AMERIKI

Slovenska oddaja radia »Glas Amerike« iz Washingtona je pred kratkim predvajala pogovor z dr. Edijem Gobcem, ki je profesor za sociologijo in antropologijo na Kent State University v ameriški zvezni državi Ohio.

Dr. Edi Gobec že več let sistematično zbira gradivo o Slovencih, ki so se uveljavili v svetu, posebej še o tistih, ki so dosegli odgovorna mesta na vseh področjih družbenega življenja. In prišel je res do zanimivih odkritij, ki popolnoma nasprotujejo slabšalnemu pojmovu o slovenskih ljudeh, ki jo je zasejala nacionalistična propaganda naših sosedov.

Slovenska javnost je postala pozorna na delo dr. Gobca še zlasti potem, ko je osrednji ljubljanski dnevnik »Delo« objavil njegovo pismo, v katerem je ob koncu šestdesetih let naprosil za sodelovanje pri zbiranju podatkov. Iz zbranega gradiva je načrtoval izdajo posebne knjige v angleščini, ki bi slovenskim izseljencem ter svetu predstavila uspehe slovenskih ljudi; nato pa bi knjiga izšla tudi v slovenski izdaji.

Za takšen podvig pa je treba seveda precej časa in tudi težav je nemalo. Sedaj je omenjena knjiga v angleški izdaji končno le izšla, kot smo lahko izvedeli iz omenjene oddaje in bo gotovo v zadoščenje slovenskim ljudem po svetu in doma, ki so jo dolgo pričakovali. (»Glas Amerike« oddaja po poletni uri ob 6.15 ter ob 7.45 zjutraj v slovenščini).

Seveda je prof. dr. Edi Gobec v teh letih, odkar je napovedal izid omenjene knjige, pripravil še veliko drugih del o slovenski kulturni dediščini v Ameriki oz. o slovenskem doprinosu k razvoju te dežele, ki pomenijo pravo odkritje. Mnogo člankov o Slovencih je izšlo v ameriškem tisku, pripravljen je bil pregled slovenskega književnega ustvarjanja v Ameriki in pred kratkim tudi študija o iznajditelju poštne znamke, Slovencu Lovrencu Koširju. Iznajditeljstvo so si lastili medtem drugi.

Prof. Gobec vodi tudi Slovenski raziskovalni inštitut (Slovenian Research Center of America, Inc. - 29227 Eddi Road, Wickliffe, Ohio 44092, USA).

OTON HABSBURG IN EVROPA

■ nadaljevanje s 3. strani

manjših narodov, od Okcitancev in Bretoncev pa do Valežanov in drugih, seveda tudi v Italiji. Da si je konec koncev rez, da narodne skupnosti v svojih nastopih na jezikovno mešanih področjih tudi omenja in se zavzame za njih priznanje. Toda česa takega ne razberemo iz glasil, ki pripadajo njegovemu taboru oz. bavarski socialno-krščanski stranki.

Ta glasila se razvnamajo za svetovno politiko in dogajanje. Nasproti »manjšinam« pa se obnašajo previdno, da bi si ne zaprla poti do »večine«, katero bi rada pritegnila. In tudi Ottonovo zadržanje v tem pogledu je predvsem taktično. Takšno ravnanje sicer ni opravičljivo, vendar pa je razumljivo, zakaj s strani manjšinskih narodnih skupnosti, ki so idejno in politično medsebojno razkrojene, ni prišlo do stvarnih predlogov ali do resnejšega dogovarjanja s konservativnimi skupinami, katerih predstavnik je tudi Otton, pač pa v glavnem do zavračanja »reakcionarnih« sil, idej in programov, tudi do žolčnih napadov, kakor je pač odgovarjalo potrebam naprednega idejnega tabora, od nemške socialne demokracije do italijanske socialistične ali komunistične stranke. Tudi tokrat naj narodne skupnosti v svojih glasilih zastopajo, ne svojih potreb, temveč koristi tega ali onega tabora tk. večine.

Ironija takšnega ravnanja in predvsem neopravičene gonje z gesli o »Herrenvolku« itd., ki naj bi mu pripadali Otton in konservativne skupine, je tem večja, ker se lahko zgodi, da v Zahodni Nemčiji in drugih deželah pridejo znova na oblast prav te skupine. In tedaj bodo politiki iz socialističnih dežel, torej iz naprednega idejnega tabora, lahko ponovno romali v Bonn in se potegovali za nove kredite, odškodnine žrtvam nacizma ipd., vedoč, da je brez smisla obračati se na vzhodni Berlin.

PREJELI SMO:

Koncert slovenske kantavtorice Mateje Koležnik

V soboto, 2. aprila je bila v Gorici slovenska kantavtorica Mateja Koležnik, ki je, z izjemo našega zamejskega »konca«, že dobro znana v vsem slovenskem, če ne jugoslovanskem prostoru, saj nastopa že vrsto let po festivalih in na radiotelevizijskih oddajah.

Mlada pevka, stara je 19 let in obiskuje zadnji letnik gimnazije, je na vabilo skupine mladih nastopila v predavalnici knjižnice Damira Feigla. Prireditev sama ni bila torej organizirana pod okriljem kakega prosvetnega krožka in ni niti bila klasičen kulturni večer z recitacijami, zborovskim petjem ali s simfonično glasbo. V resnici je bila mišljena kot priložnost za slovensko goriško mladino, da se najbolj neposredno seznanijo z enako mlado glasbenico, ki živi in ustvarja v matici, v še kar oddaljeni, belokranjski Metliki.

Toda, ob odsotnosti tradicionalnega občinstva in mladih, ki »polnijo do zadnjega kotička« vse PRIMORSKA POJE, CECILJANKE in koncerte GM se ni odzvala našemu vabilu niti šolska mla-

dina. In ravno tisti mladi, ki množično prihajajo na koncerte italijanskih kantavtorjev, od angažiranih Guccinija, Degregorija in Dalle tja do »zloglasnih« ansamblov najbolj poprečne lahke glasbe.

Kdor pa je »tvegal« sobotni večer za koncert — srečanje z »neznano« Matejo Koležnik, prav gotovo ni bil razočaran. Nasprotno! Kajti ni imel pred sabo navadnega čemernega in že zdolgočasenega, samovšečnega zvezdnika, ki se že rutinsko pripravlja z vedno enakimi gibi, kretnjami, nasmehi in besedami na vedno enak nastop.

Dekle s kitaro se nam je predstavilo čisto pristno in preprosto, že od začetnih besed in pogovora, s katerimi smo se vsi skupaj znašli na povsem novi valovni dolžini: v sijajni Beli Krajini, v Sloveniji, Jugoslaviji in hkrati v njenem mikrokosmosu, v močvirnatih »hosti« ob Kolpi, ki jo Mateja opeva tako prtajeno osebno v eni svojih pesmi.

PROSTOR MLADIH**Seminar FUENS v zahodni Nemčiji**

V tednu pred Veliko nočjo je bil v mladinskem domu Christianlyst na Južnem Šlesvigu v ZRN vsakoletni seminar mladinske komisije Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti (FUENS). Kot je znano, je za Slovence v Italiji včlanjena Mladinska sekcija SSK, ki je lani tudi priredila podoben seminar v Dragi pri Trstu. Letos so bili na vrsti Danci v severni Nemčiji. Seminarji mladinske komisije FUENS imajo več namenov: predstavitev manjšine gostiteljice, izmenjava mnenj in informacij o najbolj perečih vprašanih prisotnih manjšin in pa razpravljanje o tematiki, ki jo določijo iz leta v leto prireditelji. Če so bili lani na vrsti odnosi med večino in manjšino, je bila letošnja osrednja razprava s poročili vseh prisotnih manjšin posvečena manjšinskemu šolstvu. Predstavnštvo SSK, ki so ga sestavljali Ivo Jevnikar, Silvija Callin in Marjan Breclj, je tako moglo seznaniti prisotne z zgodovinskim razvojem in sedanjim stanjem slovenskega šolstva v Italiji, obenem pa opozoriti na še vedno odprta vprašanja, kot so odsotnost slovenskih šol v videmski pokrajini, zahteva po avtonomiji, pomanjkljivo strokovno in poklicno šolstvo, odsotnost slovenske stvarnosti na univerzi ipd. Predstavniki MS SSK so tudi obvestili prisotne o zadnjem razvoju v zvezi z zahtevo o globalni zakonski zaščiti.

Na seminarju je bilo prisotnih več kot petdeset mladinskih predstavnikov trinajstih narodnostnih skupnosti. Seveda so bili deležni največje pozornosti gostujoči Danci v Nemčiji. O njihovem položaju so udeleženci lahko poslušali tri predavanja.

Predstavniki danske mladinske zveze SDU Johansen je poročal o delu te organizacije, deželni poslanec danske samostojne stranke SSW Mayer je govoril o politični in pravni problematiki, učitelj Andreassen pa o danskem šolstvu na Južnem Šlesvigu. Za ta šolski sistem je značilno, da ga sestavljajo zasebne, od nemške države priznane danske šole, ki pa jih denarno podpira 70

odstotno Danska in le 30 odstotno ZRN. Pri tem je zanimivo, da velja isto razmerje tudi za nemške šole na Danskem, tako da ta država prenaša kar dvojne stroške. Sploh so na letošnjem seminarju prišle na dan tudi senčne strani dansko-nemških odnosov na Južnem Šlesvigu, ki jih v priročnikih o manjšinah običajno postavljajo za zgled v Evropi. To se je pokazalo tudi med predavanjem, ki ga je imel časnikar Severnonemške radijske postaje iz Flensburga Hambach. Določili so mu zelo zahtevno predavanje, in sicer o tem, kako gledajo Nemci na dansko manjšino. Žal je bilo slišati vrsto trditev in stališč, ki so značilne — kot kaže — za vse manj občutljive večinske predstavnike.

Na Južnem Šlesvigu živi tudi desetisoč frizijsko govorečih prebivalcev. Gre za del frizijskega naroda, ki ga poleg teh severnih Frizijcev sestavljajo še zahodni Frizijci na Nizozemskem in pa Frizijci na nekaterih otokih Severnega morja. To skupnost so mogli udeleženci seminarja spoznati med celodnevni izletom na obalo Severnega morja. Odkrili so tudi novo pokrajino z ravninami, ki so jih ljudje iztrgali morju z nasipi in na katerih so posejane kmetije s slamnatimi strehami z zadnjimi mlini na veter. V eni izmed redkih frizijskih šol so imeli srečanje z učnim osebjem in sodelav-

ci strokovne ustanove Nordfriisk Institut. Glavna težava frizijskega prebivalstva je v razcepljenosti jezika v številna narečja. Vsaj šest narečij je na tistem področju še zelo živih in iste šolske knjige morajo tiskati v šest različnih izdajah. Kaj to pomeni za tako majhno skupnost, seveda ni treba posebej razlagati.

Preostali čas na seminarju je bil posvečen spoznavanju danskega ljudskega izročila ob pesmi in plesu, sproščenim prijateljskim razgovorom in raznim sejam vodstvenih teles mladinske komisije FUENS.

Tako je bil na vrsti tudi občni zbor s poročili predsedstva, v katerem je tudi predstavnik SSK, razprava o bodočem delu, stikom z organizacijami Evropske gospodarske skupnosti, statutu, raznim sklepom in podobno. Na občnem zboru so prišle na dan tudi nekatere organizacijske težave glede učlanjevanja v mladinsko komisijo in glede načina dela, ki naj bi bilo v prihodnjem letu še živahnejše.

Seminarju je sledil krajevni tisk, obiskali so ga tudi časnikarji nemškega radia iz Flensburga in danskega radia iz Apenrada.

Seminar je potekal v že ustaljenem prijateljskem vzdušju, posebno slovesen pa je bil zaključni večer z nastopom domače glasbene skupine, s sporedom značilnih pesmi vseh prisotnih manjšin, ki so bile celo razmnožene v posebni brošurici in s slovesno večerjo, ki jo je ponudila danska krovna kulturna organizacija SSW.

Ivo Jevnikar

Sodobno kmetijstvo**Cepljenje zelenjadnic**

V zelenjadnice, ki jih intenzivno gojimo za pridelek plodov, spadajo dve rastlinski družini, in sicer bučnice ter razhudnikovke. Med bučnice štejemo tudi kumare in melone, pri razhudnikovkah pa cenimo paradižnik in melancane (jajčevce) ter papriko. Te rastline so občutljive za mnoge zajedavce, ki živijo v zemlji in so bolj ali manj prilagodljivi gostiteljicam, tako da napadajo samo določeno družino ali rod ali eno samo sorto, lahko pa obolijo različne sorte, tako da povzročajo veliko škodo posebno v rastlinjakih, kjer je kolobarjenje zelo omejeno in prihaja do pojavnosti utrjenosti zemlje, tako da brez uspešnega varstva lahko ti škodljivci onemogočijo uspešno pridelovanje. Zato pridelovalci uporabljajo več načinov varstva. Pazijo, da se zajedavci, ki jih še nimajo v svoji zemlji, ne naselijo, kajti ko so enkrat tam, jih odstranimo le z dragimi sredstvi. Ta nevarnost se veča z zamenjavo rastlin in zemlje, zlasti še v državnem ali meddržavnem merilu. Zato se v različnih krajih in državah zadnja leta pojavljajo nevarne bolezni rastlin.

Pravilno namakanje in uspešno osuševanje zmanjšata nevarnost glivičnih bolezni. Razkuževanje zemlje s paro ali kemičnimi sredstvi za zapljinjanje je lahko uspešno proti različnim škodljivcem, ne uničuje pa uspešno glivic, ki napadajo paradižnik in melone. Ta postopek je drag, ker vpliva na fizikalne, kemične in biološke spremembe tal, na ponovne okužbe in nevarnost zaradi

strupenih ostankov, ki škodujejo rastlinam in potrošnikom.

Tudi razni fungicidi tem odpornim glivicam niso kos, zato je uporaba odpornih sort najenostavnejša rešitev, ki so jo izsledili s pomočjo selekcije, toda nove vrste zajedavcev povzročajo nova razočaranja. Nov način boja proti boleznim, ki prihajajo iz zemlje, je cepljenje bučnic in razhudnikovk na odporne podlage. Cepljenje naj bi preprečilo stik med okuženo zemljo in občutljivo rastlino, ki bi jo radi gojili.

Na odporno rastlino cepimo drugo sorto ali rod iste družine. Tako ostane odporna rastlina zdrava in zagotovi cepiču normalno prehrano in je obvarovan pred okužbo iz zemlje. Tako združimo kakovost nadzemnega dela ene rastline s koreninskim sistemom druge. Rastline iz družine razhudnikovk (jajčevci, paradižnik, paprika) in bučnic (kumare, melone), so zelo porabne za cepljenje, kar je možno zaradi razsežnosti kambijskega tkiva v stebelu. S cepljenjem ohranimo sorte cenjene pri pridelovalcih in potrošnikih, nimamo pa naravno odpornih sort in tudi s selekcijo ne dosežemo odpornosti. Cepljenje rastline daje večji pridelek, plodovi so večji in bolj enakomerno dozorevajo. Proizvodnja cepljenih sadih je enostavna zaradi odlične sprejemljivosti med cepičem in podlago. Če bomo vsako leto cepili na isto podlago, tvegamo, da bomo selekcionirali in pomnožili v zemlji parazitsko floro, prilagojeno tej podlagi.

KONCERT SLOVENSKE KANTAVTORICE MATEJE KOLEŽNIK**■ nadaljevanje s 6. strani**

S svojim igrivim in sproščenim nastopom je kmalu zasnela vse poglede in dosegla pozorno poslušanje prisotnih. Eksplozivnemu in razvpitemu komentiranju pesmi so sledila v čudovitem kontrapunktu prijetna umirjena izvajanja njenih mehko zarisanih impresionističnih stihov. Tako je prišla do pravega izraza njena dvojna narava, živahnega tigra, ki skriva pod svojim živobarvnim kožuhom plaho igrivo srno, laboda, v živčnem ritmu ali mirni igri temnih deževnih in jasnih tonov.

Omenimo še harmonijo in popolno stapljanje njenega, zdaj vedre bleščečega, zdaj otožno razmišljujočega glasu v naelektrene, skoraj poduhovljene strune in povejmo, da se je mlada ustvarjalca na svoj način zahvalila svojim glasbenim zgledom. Zapela je namreč zelo občuteno nekaj skladb svojega mentorja, slovenskega kantavtorja Andreja Šifrerja, in rahločutnega ameriškega Leonarda Cohena.

D. D.

MOSOLIMPIADA 80

0000 SAŠA RUDOLF 000000000000 29 0000

Olimpijska športna palača, 30. julija 1980

Dan jugoslovanske košarke na moskovskih igrah. Olimpijski športni center na *prospektu Miru* je na oko res imponanten in funkcionalen. V razdalji dobrih 200 metrov sta dve ogromni zgradbi, od katerih prva služi košarki in boksarskim dvobojem, druga pa plavalnim tekmam. Obe, čeprav je pokriti stadion mnogo večji od pokritega bazena, sta znotraj razdeljeni z vmesnim, prenosnim plastičnim zidom. Športna palača, ko odstranijo vmesno pregrado, lahko sprejme kar 35 tisoč gledalcev, igralni pokriti prostor pa meri 120 krat 86 metrov, to se pravi, da je tu moč igrati tudi nogometne tekme. Za časa iger je bila palača seveda razdeljena, v predelu za boks je bilo prostora za 18 tisoč gledalcev, v predelu za košarko pa za 16 tisoč navijačev. Podobna je razdelitev pokritega bazena. Na eni strani je bazen 50 krat 25 metrov za plavanje, na drugi pa nekoliko manjši 33 krat 25 metrov za skoke v vodo. Prvi lahko sprejme 7.500, drugi pa 4.500 gledalcev.

Triumf jugoslovanske košarke se je pričel že dopoldne, ko so si dekleta v plavih majicah zagotovile povsem nepričakovano bronasto kolajno. V malem finalu so namreč premagale Madžarsko z 68 - 65, potem ko so po odličnem prvem polčasu vodile celo z desetimi točkami prednosti 39 - 29. Protagonistka je bila *Sofija Pekič*, ki je bila vseh 40 minut učinkovite igrice na parketu in je dosegla 29 točk, to je skoraj 43 odstotkov vseh zadetkov jugoslovanskih igralk. Njen odstotek realizacij je na tako pomembni tekmi izreden, saj se ji je pri 15 poskusih posrečilo kar 11, pri prostih metih pa je bila nepogrešljiva, saj je realizirala vseh 7 metov. S tako serijo je v malem finalu za tretje mesto povsem prekosila Madžarko *Kiss*, ki se je morala zadovoljiti le s šestimi koši pri 15 poskusih. Kljub temu je *Kiss* prejela nagrado za najboljšo realizatorico na olimpijskem turnirju, saj je skupno dosegla kar 191 točk. *Pekič* se je z odličnim nastopom v zadnji tekmi prebila na tretje mesto lestvice najboljših realizatoric s skupnimi 121 točkami.

Triumf se je nadaljeval v večernih urah. Ob 20.15 sta na parket stopili peterki Jugoslavije in Italije ob bučnem navijanju številnih jugoslovanskih navijačev in ob vihranju zastav in transparentov. Dvorana ni bila polna, kar je neobičajno za olimpijski finale. Toda lep del domačinov, ki so si preskrbeli vstopnice že pred meseci, je razočaran, ker se Sovjetska zveza ni uvrstila v finale, ostal doma. Sovjetska peterka je nastopila že ob 13.00 in v malem finalu premagala Španijo z visokim 117:94, ki pa ni mogel popraviti vsesplošnega razočaranja. Sovjeti so si zapravili vstop v finale z dvema porazoma proti Jugoslaviji in Italiji, vendar bi bili kljub temu finalisti, če Jugoslavija v dramatični tekmi kvalifikacijskega dela turnirja ne bi premagala Brazilje. Lahko si predstavljamo, kakšno je bilo vzdušje 24 ur pred finalom v športni palači, pa tudi v olimpijski vasi.

Sovjetska televizija srečanja med Jugoslavijo in Brazilijo ni neposredno prenašala, tako da so bili košarkarji Sovjetske zveze in Italije prisiljeni zvedeti za dramatične zadnje sekunde preko telefona.

Že po nekaj minutah finalnega srečanja je bilo jasno, da Italija nima kaj iskati, prednost plavih se je večala, Italijanom pa ni ostalo drugega kot da so s prekrški skušali zaustaviti jugoslovanske prodore. Rekord je verjetno dosegel *Gilardi*, ki je po 10-ih minutah že moral iz igre zaradi petih osebnih prekrškov. Po prvem polčasu je prednost plavih znašala 5 točk pri stanju 42 - 37, vendar pa je bilo tudi najvnetejšemu italijanskemu navijaču jasno, da je zmaga azzurov nemogoča. Končalo se je pri stanju 88 - 77, torej častneje kot v prvem srečanju sredi kvalifikacij, ko so jugoslovanski košarkarji zmagali z 21 točkami prednosti 102 - 81. Najboljši strelca je bil *Dragan Kičanovič* z 22 točkami, saj mu je pri 16 poskusih žoga šla 11-krat skozi obroč. *Delibašič* je dal 20, *Dalipagič* pa 18 točk. Odstotek realizacij je bil pri obeh

straneh povprečen, 58 za Jugoslavijo in 55 za Italijo. Pri prostih metih so bili plavi nepogrešljivi, medtem ko so Italijani zgrešili dva meta od 13. Na lestvici najboljših strelcev olimpijskega turnirja sta *Dalipagič* in *Kičanovič* zasedla drugo, oziroma tretje mesto.

Jugoslavija je tako v Moskvi dodala svoji bogati zbirki mednarodnih priznanj še zlato olimpijsko kolajno, ki ji je v tej zbirki manjkala, saj so plavi osvojili sve-

Poravnajte naročnino!

tovna in evropska prvenstva, vendar se jim je do tedaj zlata olimpijska kolajna vedno izmuznila. Odličen in nepričakovan uspeh za Italijo, ki je prvič osvojila kolajno na olimpijskih igrah.

Seveda pa bi bila razvrstitev povsem drugačna, če bi zaradi bojkota ne ostali doma ameriški košarkarji, ki so doslej pobrali zlate kolajne na vseh olimpijskih turnirjih z izjemo leta 1972, ko jih je v dramatičnem Münchenskem finalu s pomočjo sodnikov premagala Sovjetska zveza.

(Dalje)

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151



— Znaš Mihec, uselih be se tudi meni dopadlo, de be jemu pravico si prvezat okuli trebha an lep trak jn se pole kázat ledem.

— Ma Jakec, kam si se začnu zdej zgeblavat! Sej nisi tolko star!

— Neč star! Jest rečem, de more bet tu forte lepu. Si oblečeš tahmašno obleko, si lepu zapneš jaketo jn pole po vrhi si prpneš tisti trak. Jn fioketo more bet zmiram na levi strani. Jn pole greš lepu na kašno ceremonijo, kašno manifestacijo al sprevod. Jn zmiram si ta prvi, zmiram odspred, de te vsi lepu videjo. Jn ledje se te kažejo aden družmi jn pravejo: »Videš, tisti ke jema trak okuli trebha, tisti je naš žepan!« Jn pole še fotografi, ke skačejo ku zmotjeni če nu les jn te fotografirajo od leve, od desne, odspred, odzad, od zgorej, od zdolej. Jn drugi dan pride tvoja slika u Primorski Dnevnik jn magari še u Piccolo... Dej, dej, Mihec, ne stoj reč — je uselih lepu.

— Ne rečem, de ne. Jn še nekej si poza bu. Če pravilno vozejo barko, jeh nardijo še cavaliere. Tu je an titel, ke nekej vela. Jn če ž njim govoriš ali mu pišeš, moreš zmiram reč: cavaliere ta in ta.

— Vse prov — samo tle je problem, kaku reč tu po slovensko? Tudi Čuk na Obeliski si mami glavo s tem vprašanjem jn — ke se sam ne more odločet je razpisau kar ano enketo. Ma jest mislem, de mi, navadni ledje, tle ne moremo jemet besede. Tle morejo reč svojo tehtno besedo naši jezikoslovci al pej — še bulše — naš SLORI (Slovenski raziskovalni Institut). Kar reče uan, tu nej vela.

— Znaš, narodno je tu, ke Slovenci tega titelna nismo nikoli jemeli. Smo bili zmiram pr infanteriji jn kar se jahanja tiče, so bli drugi, ke so nas jahali. Jn taku, videš, jemamo zdej an nov problem s temi kavaliriji. Zatu, po mojem, ne be treba neč jeskat slovensko besedo, zatu ke tu je priznanje al odlikovanje italijanske države jn nej bi kar ostalo v originalni obliki. Taku se precj zastope kaku jn kej.

— Ja, za neč gvišno niso dobili tašnega priznanja.

— Za neč se, dragi moj, nanka mačka ne goni. Tle so gvišno kašne pomembne zasluge. Znaš, kadar jemaš an tašen položaj, moreš zmiram znat, kej rečeš jn tudi kej ne rečeš. Treba znat, u ta pravem cajti, tudi moučat. Taku je politika. Moreš znat govort prou, ma moreš tudi znat moučat prou. Vidi, zastran moučanja še nikoli niso nobenga odžagali, ma zastran govorjenja pej ja.

— Ma kej misleš, de so dobili zraven titelna tudi anga konja?

— Bežji, bežji! De padejo dol? Uani bojo nas jahali.